

СЪСТОЯНИЕ НА БУБАРСТВОТО И КОПРИНАТА В СВЕТА И ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО ИМ

Проф. д-р Паномир Ценов

Директор, Опитна станция по бубарство и земеделие - Враца

и

Президент, Черноморско-Каспийско-Централноазиатска асоциация по коприната (БАКСА)

Възникване на бубарството

◆ Бубарството се заражда за пръв път в Китай преди около 5000 години. Незаменимите качества на коприната довеждат до неговото разпространение първоначално в Източна Азия – Корея, Япония и др.

◆Още преди 2000 години в Китай
е имало сравнително
напреднала технология за
тъкане на копринени платове.

Това е рисунка върху керамика, представяща
брането на черничеви листа в Китай преди
2300 години.

Отглеждане на буби в древен Китай.

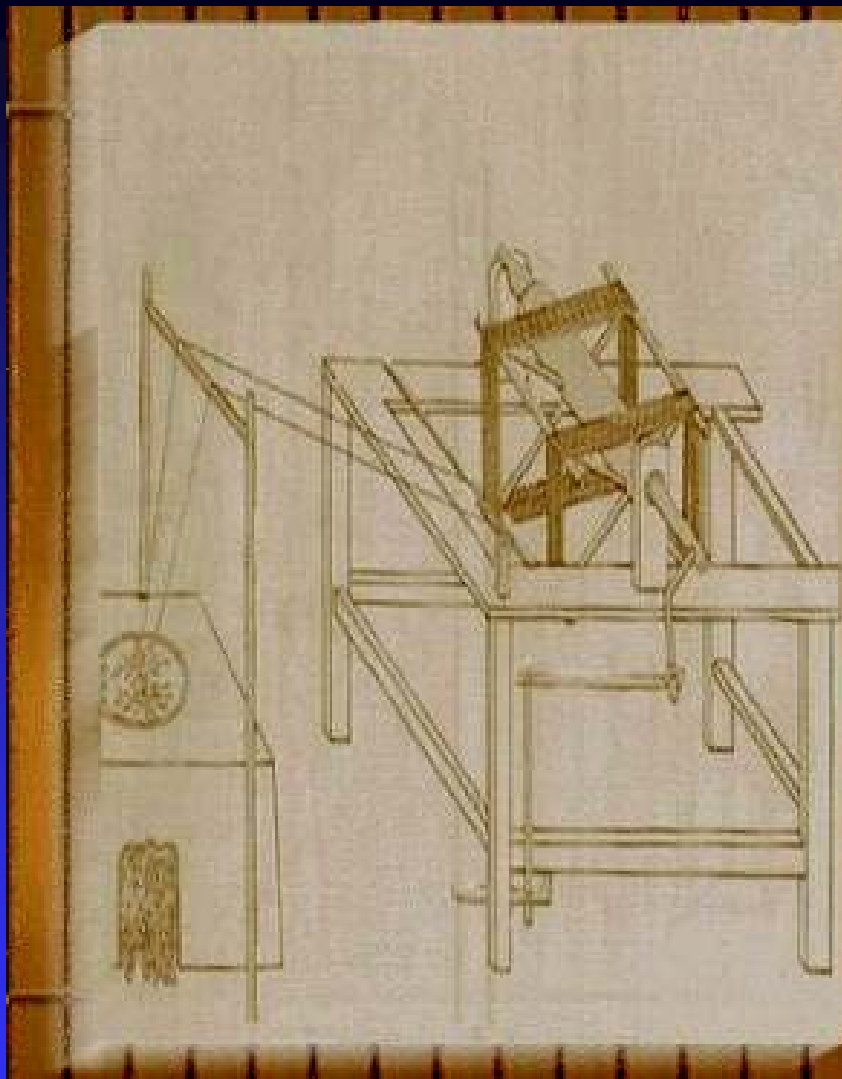
〔山箔〕

處理蠶的結繭，要用火加溫排濕。其方
法是劈竹編織箔箔，下面以木架搭高六
尺，地面前後左右每隔四、五尺擺放一
個火盆。開始時，以小火引蠶吐絲，當
結成繭衣時，再添加半斤炭，升高溫度
蠶吐的絲便能立即乾燥，經久不壞。

Захрастване на бубите в древен Китай

【繰車二】

使線質量好的方法有六字口訣：一叫「出口乾」；一叫「出水乾」。且用乾透不冒煙的柴燒水繰絲，才不會損害絲的光澤。

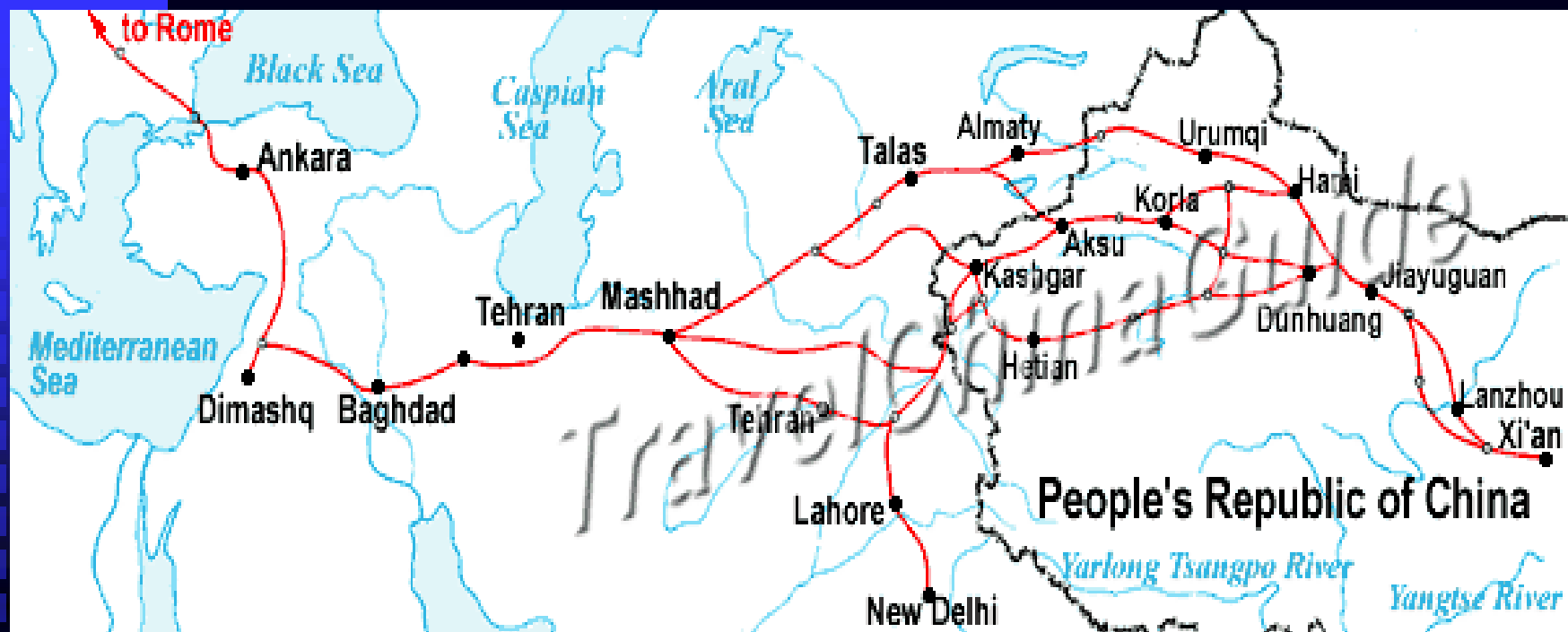
Свилоточене в древен Китай.

腰機式

若要織杭西、羅地等地方的絹、輕素的綢，或銀條和巾帽用的紗，一般而言，均不使用花機，只用小機，以這種織機織葛、苧麻、棉布等，其織品平整結實，更具有光澤。

Тъкане на копринен плат в древен Китай.

По така наречения “път на коприната”
бубарството е пренесено в Централна Азия и
Европейските страни - Византия, България,
Италия, Франция и Испания.

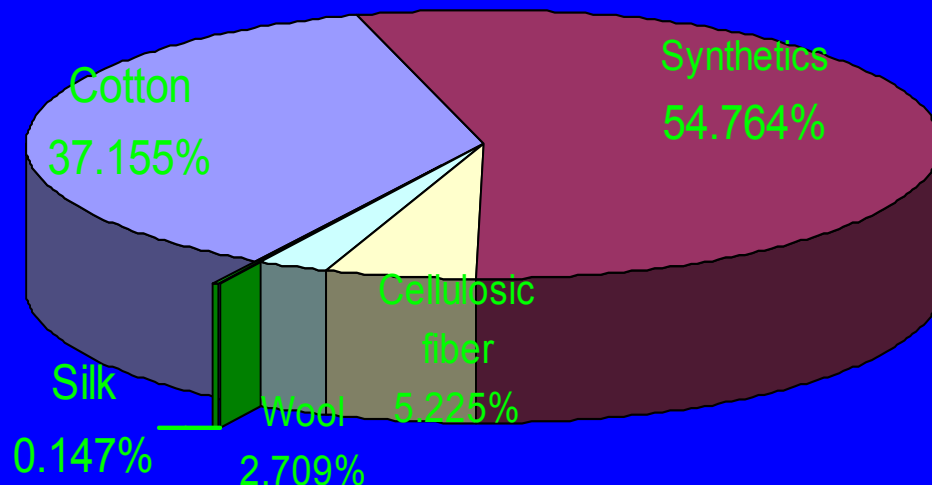
◆ **Древните гърци и римляни са наричали Китай “Серес”, което означава копринена страна. По онова време цената на коприната е била еднаква с тази на златото.**

MENDAFSH	SILIKI	TŌ	SUTERA	상어사	SILKE
SERIKON	シルク	شیر	د(نHX)H		KITAJA
R-14中	서예	Тв	УфвbbW		VLG
GZK	274	8:0000	البرشم	س.ر	32/21
SILK	SOIE	SEIDE	SETA	SEDA	KONPUHA
SIKO	JEDWAB	SIKE	ШЕАК	SVILA	HARIRI
MATASE	HEDVABI	HODVAB		SELYEM	IPEK

Дял на коприната в текстилните влакна

Share of silk in textile
fibers in the world

◆ Коприната, като една луксозна стока заема само 0.147 % от текстилните влакна в света.

◆Производството и търговията с естествена коприна понастоящем са един голям световен бизнес.

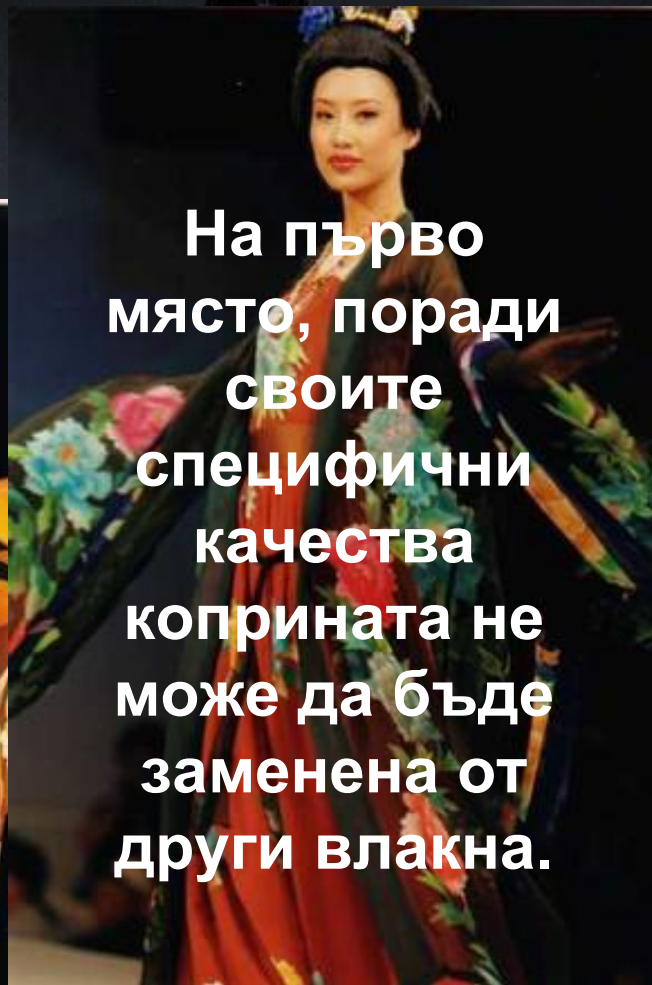

Брутна продукция от коприната в Китай е към 10 милиарда щатски долара годишно.

Годишно САЩ внасят коприна на стойност около 2.2 милиарда щатски долара.

❖ *Защо бубарството е много перспективно?*

На първо
място, поради
своите
специфични
качества
коприната не
може да бъде
заменена от
други влакна.

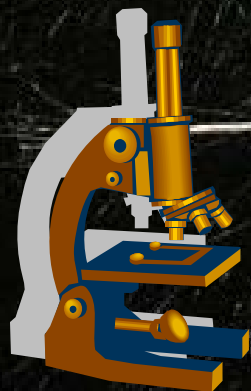

**Коприната се
състои от 18
аминокиселини,
които по състав са
близки до
човешката кожа.
Коприната затопля
когато е хладно и
охлажда тялото,
когато времето е
горещо.**

◆ Коприната е екологически чиста нишка.

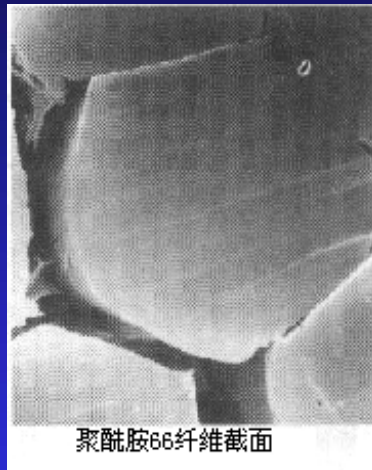
Копринената буба е чувствителна към пестициди и за разлика от памука при нейното производство се използват много малко пестициди. Научните тестове са доказали, че остатъците от пестициди в копринената обвивка, суровата коприна и платовете са под 0.001 mg/kg.

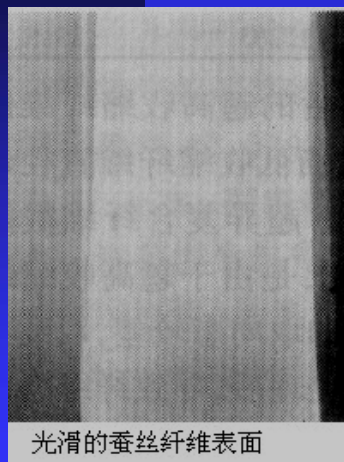
◆ Коприната е също така и една здравословна нишка.

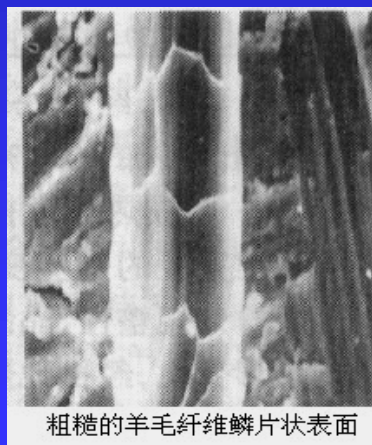
蚕丝的多孔性截面

聚酰胺66纤维截面

光滑的蚕丝纤维表面

粗糙的羊毛纤维鳞片状表面

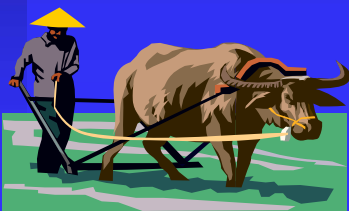
Копринената тъкан
позволява на
кожата да диша,
отделя влагата и
запазва кожата
суха, което е
перфектно от
хигиенна гледна
точка.

◆ Коприната защитава кожата от ултравиолетовата радиация.

Бубарството допринася за развитието на селските райони.

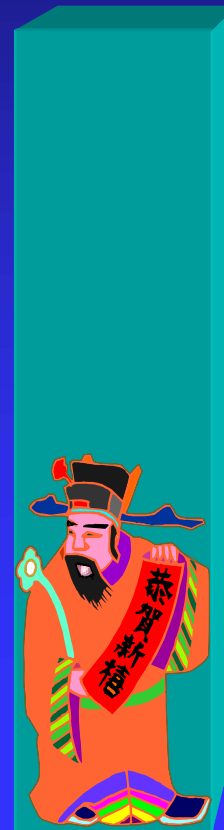
◆ Бубарството е трудоемко и е в състояние да осигури заетост на много хора от селските райони и да намали обезлюдяването им.

5-6
милиона
индийци

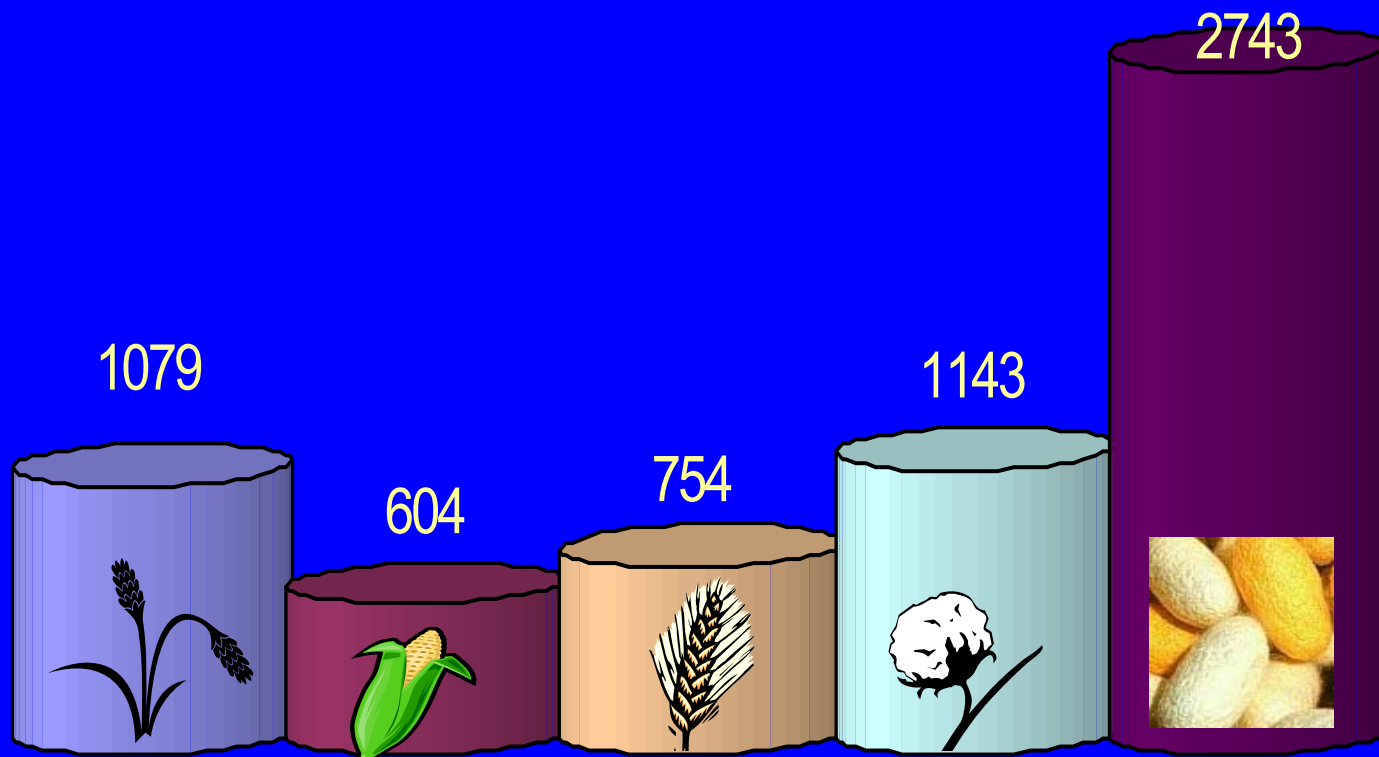
13
милиона
китайци

Бубарството осигурява трудова заетост на жени и възрастни хора.

Бубарското производство изисква сравнително ниски инвестиции и същевременно осигурява високи доходи от единица обработваема земя.

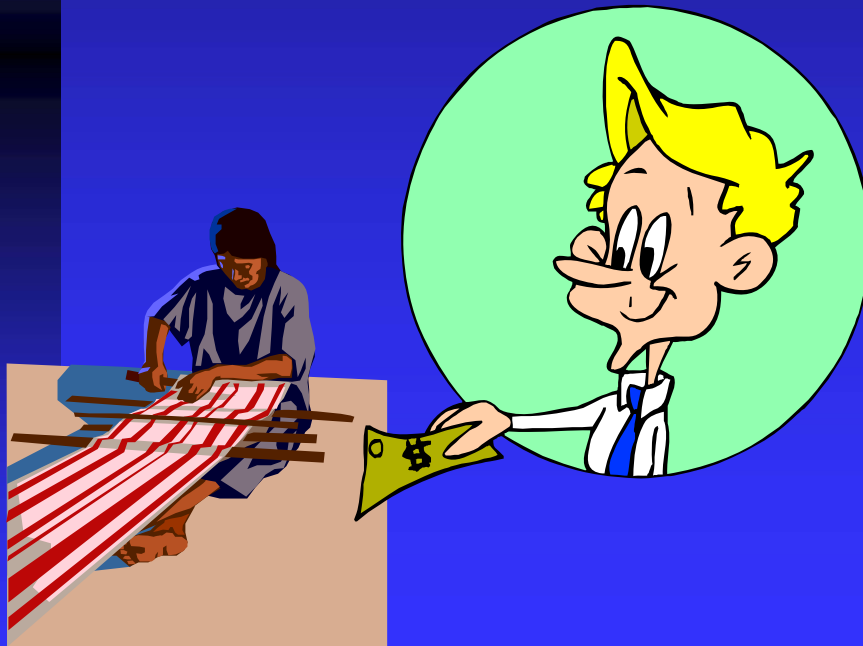
Бубарското производство има бърза възвръщаемост на разходите

Една
пашкулна
реколта се
произвежда
за около 40
дни и
фермерът
може бързо
да получи
заплащането
за труда си.

Бубарството осигурява трансфер на финансови средства от по – богатите към по-бедните

◆ Коприната се произвежда в по-бедните страни, а се продава главно в по-богатите.

◆ Пашкулите се произвеждат от фермерите, но коприната се купува предимно от по-богатите хора.

По данни на ФАО понастоящем бубарството се практикува в около 35 – 40 страни, повече от половината от които се намират в Азия.

Производство на сурови пашкули в света (ton)*

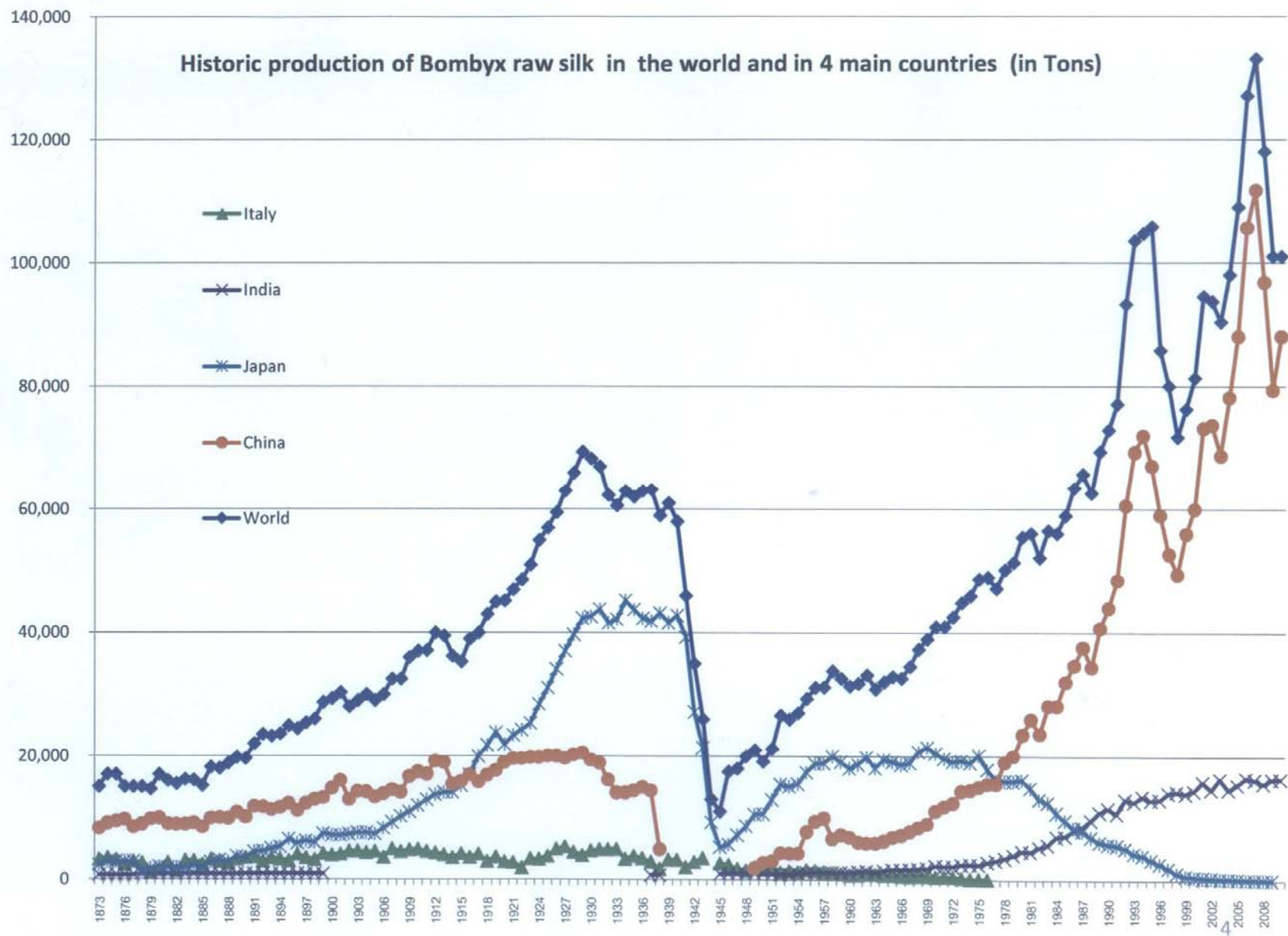
Country	1995	2000	2005	2006	2007	2008
China	790,000	501,000	621,461	739,715	779,261	683,387
India	128,349	124,663	126,000	135,000	150,000	133,316
Vietnam	12,000	10,000	21,000	21,000	21,000	21,000
Uzbekistan	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	25,760
Brazil	16,260	8,473	7,146	8,051	8,617	6,266
Thailand	3,789	14,600	10,650	10,100	1,785	7,700
Iran	5,000	5,522	3,200	2,104	1,665	1,185
Japan	5,351	1,244	683	505	433	382
-	-	-	-	-	-	-
Total	981,021	686,408	809,728	937,009	983,062	879,179

*Данните са само за най-големите производители.

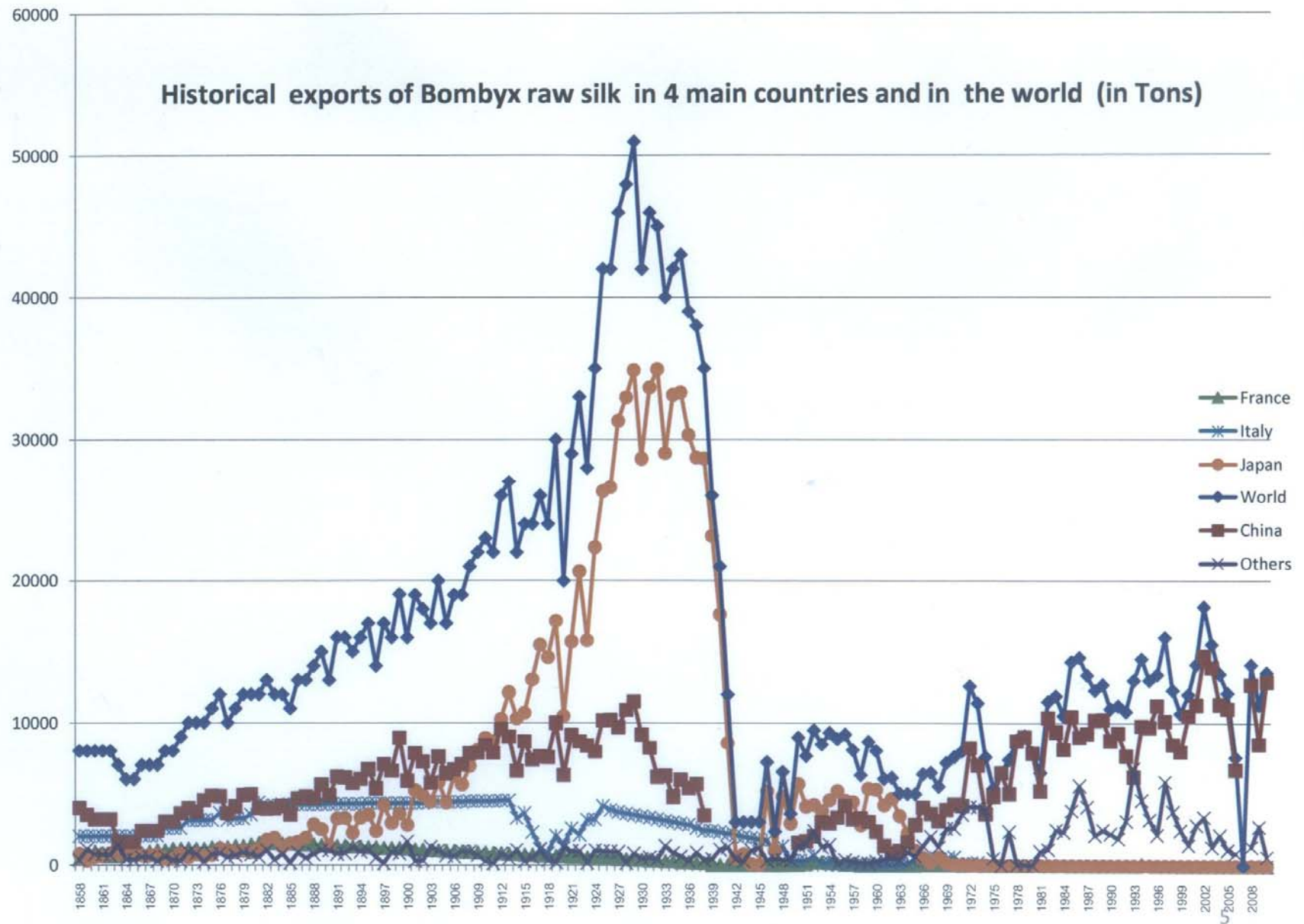
Производство на сурова коприна в света (ton)*

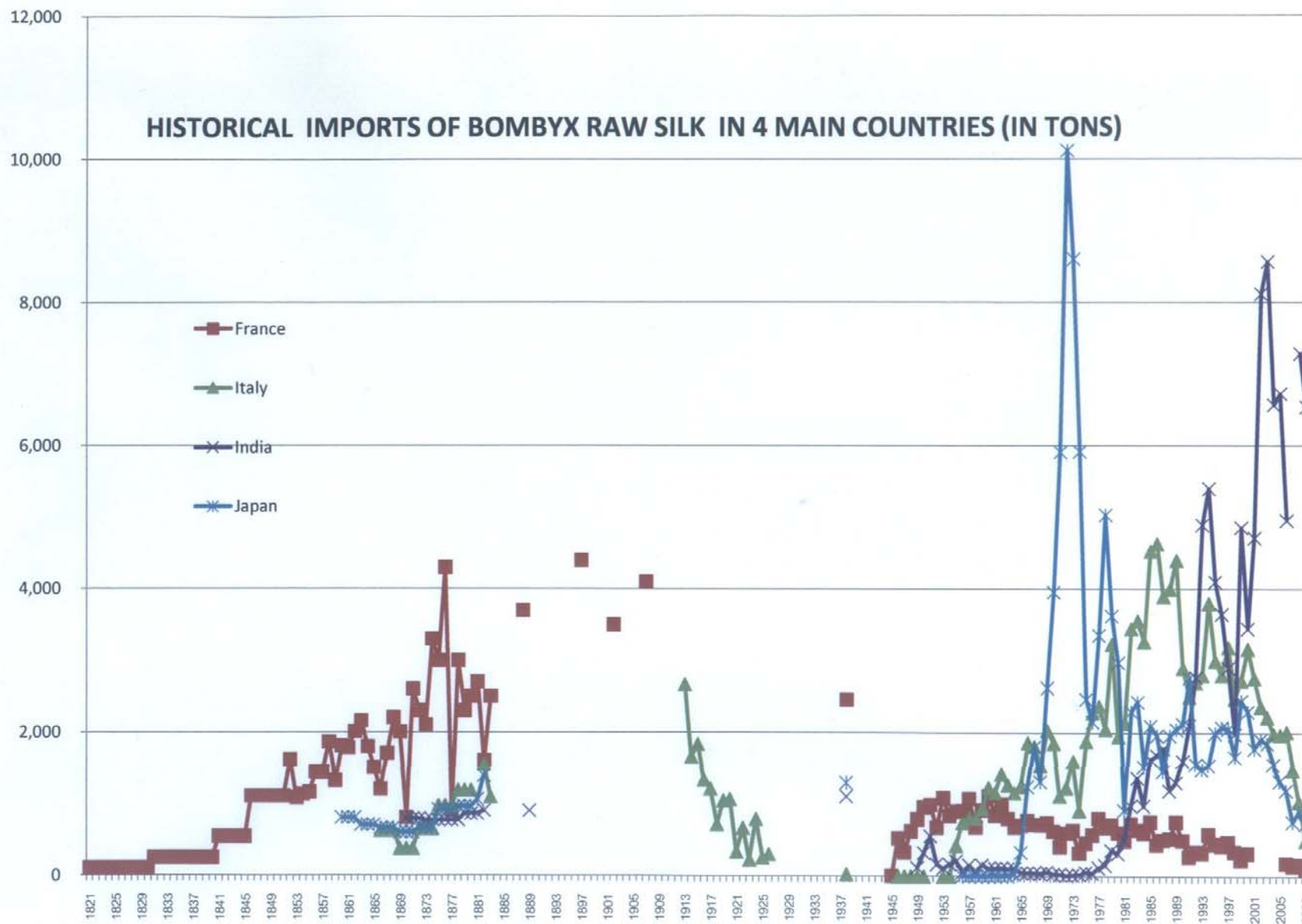
Country	1995	2000	2005	2006	2007	2008
China	67,113	45,090	87,761	93,105	108,420	98,620
India	15,045	14,432	15,445	16,525	18,320	18,370
Vietnam	1,550	1,000	2,250	2,250	2,250	2,250
Uzbekistan	1,300	1,100	1,100	1,100	1,100	1,417
Brazil	2,468	1,389	1,285	1,387	1,220	1,177
Thailand	1,075	1,230	1,420	1,080	760	1,100
Iran	700	900	395	324	253	180
Japan	3,228	558	151	119	105	95
-	-	-	-	-	-	-
Total	92,519	65,829	109,849	115,926	132,457	123,233

*Данните са само за най-големите производители.

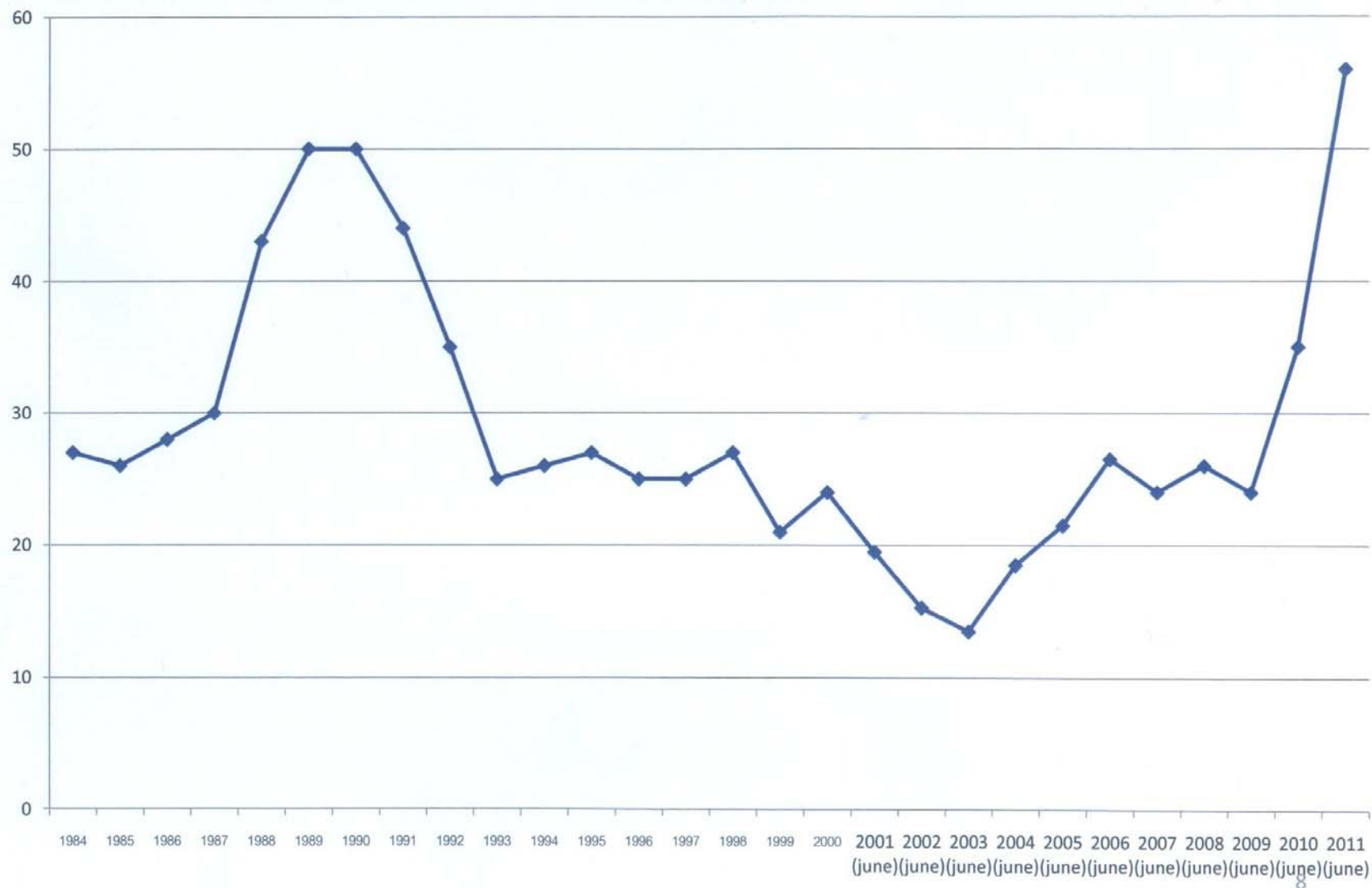

Historical exports of Bombyx raw silk in 4 main countries and in the world (in Tons)

Recent historical evolution of Bombyx raw silk price (20/22 deniers, grade A) in current US \$

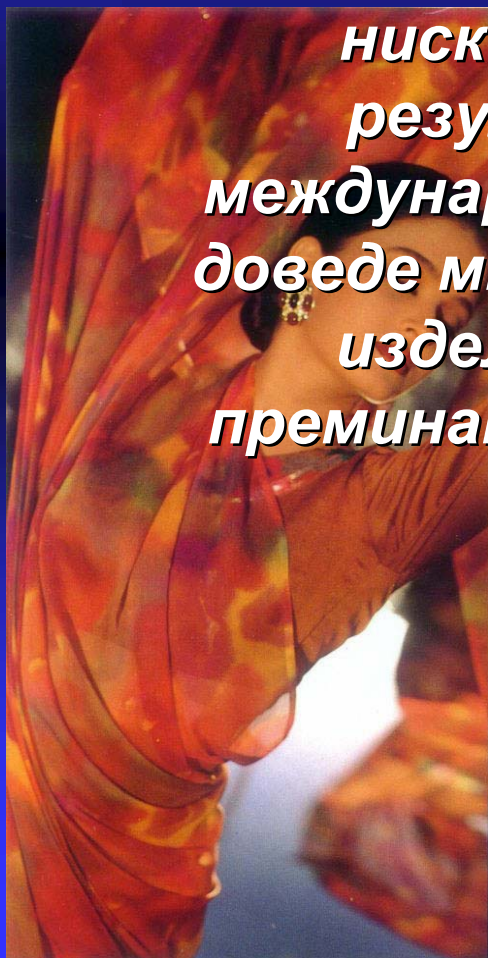

Кои са главните причини за варирането на цените на естествената коприна през последните 25 години? В началото на 90-те години на 20-ти век някои китайски фирми нарушиха високия имидж на естествената коприна посредством масово производство и продажба на световния пазар на нискокачествени, но евтини копринени изделия. Наводняването на пазара с тези изделия, наред с голямата конкуренция на коприната с изкуствените влакна доведоха до ниски цени на копринените изделия в края на миналото и началото на настоящето столетие.

Вместо производителите на копринени изделия да се конкурират с тези на синтетичните и други видове естествени влакна те започнаха да се конкурират помежду си и наводниха пазара с

нискокачествена продукция и като резултат цената на коприната на международния пазар падна. Тази ситуация доведе много европейски производители на изделия от естествена коприна да преминат към производство на такива от синтетични влакна.

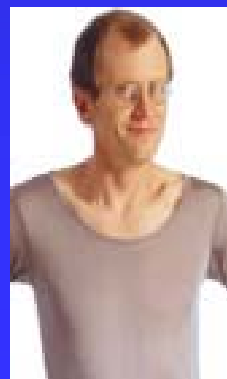
Коприната и изделията от нея винаги са били свързвани лукса и традиционно са скъпи артикули. За разлика от памука и вълната, които са типични експортни стоки и често се преработват в трети страни коприната традиционно е била преработвана и изделията от нея продавани предимно в страните, където се произвежда.

Над 90 % от световния пазар за копринени изделия се пада на дамските облекла, докато в мъжкото облекло той се свежда до ограничен брой артикули като вратовръзки, ризи, кърпички, чорапи и бельо. Появата на така наречената „пясъчна коприна“ обаче позволи в западните страни изделията от нея да се използват почти всекидневно, което от своя страна доведе до промяна във възприемането от консуматорите на коприната като луксозна стока. Тази промяна доведе до спад в цените на копринените изделия и тяхната конкуренция с такива, произведени от други влакна.

Повишеният брой на работещи жени в развитите страни създаде предпочитания към дрехи, които се поддържат по-лесно и не се нуждаят от химическо чистене. И по тази причина копринените изделия влязоха в конкуренция с дрехи произведени от други материали, но за сметка на това привлекателни, модерни, евтини и позволяващи пране в автоматична пералня. В резултат на това копринените изделия, които преди се продаваха главно в бутикови магазини, намиращи се в центъра на големите градове през 90-те години на 20-ти век започнаха да се продават и в моловете, а също така и по интернет.

От друга страна напоследък интересът към коприната в развитите страни се повиши значително, поради две главни причини:

- наличие на по-младо поколение от работещи жени, разполагащи със сравнително високи доходи;**
- повишаването като цяло търсенето на изделия от естествени материали, повлияно от новата екологична култура.**

Повишеното търсене на копринени изделия в развитите страни доведе от своя страна до значителен внос на такива от развиващите се страни, където производството на много места беше организирано и под контрола на западни търговски фирми.

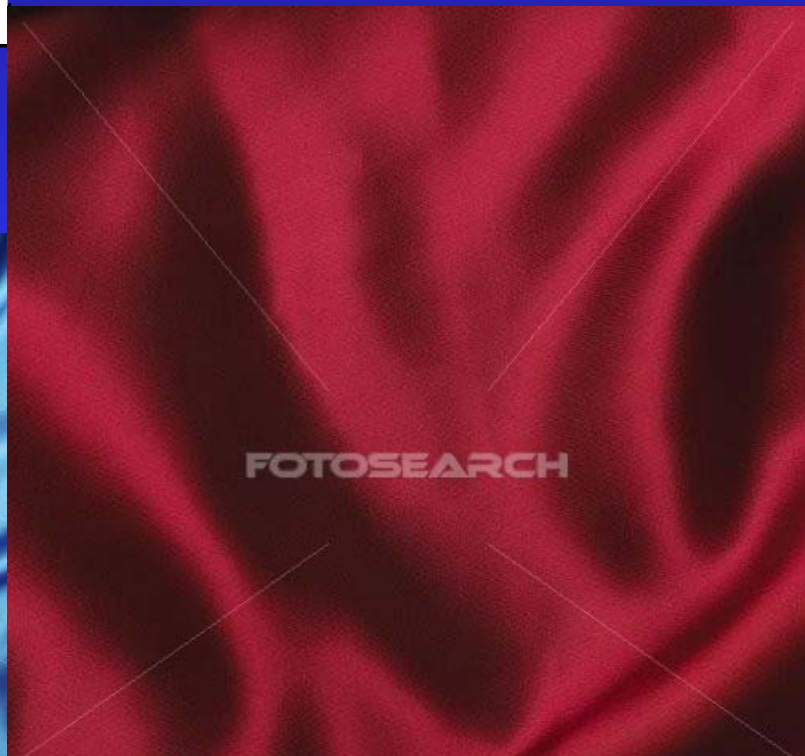
Най-големият доставчик на сурова коприна и копринена прежда в развитите страни е Китай, следван обаче далече от Бразилия и Виетнам. Характерното за тази търговия е зависимостта на почти всички преработватели на коприна в света от вноса на греж и трама от Китай, който доставя над 80 % от цялото световно количество. Трябва обаче да отбележим, че делът на суровата коприна и трамата в китайския общ износ на коприна през последните 25 години намаля от 50 % на под 10 %, което означава, че Китай все повече и повече изнася готови изделия от коприна вместо суровината за тяхното производство.

С над 7000 тона внос на греж годишно Индия се явява най-големият вносител на сурова коприна в света. Сравнително големи вносители на сурова коприна са и Иран, Турция и Египет, където тя се използва главно за тъкането на персийски килими.

**Докато преди 20 години произходът на
готовите копринени изделия на
международния пазар беше главно от
Европа, то сега страни като Китай, Индия,
Южна Корея и Тайланд се явяват едни от
основните производители на такива
изделия**

Трябва да подчертаем, че за последните 15 години развиващите се страни се превърнаха от източник на сурови материали за копринената промишленост в Западна Европа, Япония и други развити страни в производител и износител на копринени платове и готови изделия със значително по – ниски цени и сравнително високо качество.

Най-високата консумация на глава от населението на изделия от естествена коприна в Европа е в Швейцария, следвана от Германия и Великобритания. Франция и Италия, които са двете водещи европейски страни, преработватели на коприна винаги са имали по-ниска вътрешна консумация.

В света страната с най-висока консумация на естествена коприна на глава от населението е Япония, като напоследък интересът към коприната в тази страна се възражда и стабилизира. Една от причините е, че наред с традиционните кимона все повече навлиза използването и на западен тип изделия от естествена коприна. Подобна е тенденцията и в Южна Корея.

С повишаването на жизнения стандарт търсенето на копринени изделия в Китай бележи тенденция към непрекъснато нарастване, особено в източните крайбрежни райони на страната.

Въобще тенденцията към повишаване вътрешното търсене на копринени изделия от населението в развиващите се страни напоследък трябва да се има предвид при прогнозиране на световната търговия с коприна.

Каква е ролята на субсидиите за размера на пашкулопроизводството и цените на естествената коприна?

Може да се каже, че бубарството в страните най-големи производителки се субсидира до известна степен, главно индиректно, но делът на субсидията е сравнително малък в крайната себестойност. Така например в Китай държавата напоследък подпомага производителите на пашкули в югозападната част на страната с цел интродуциране и развитие на бубарството в този район. Това подпомагане е главно във вид на предоставяне на черничев посадъчен материал, бубено семе, бубарски инвентар и др. на занижени цени, както и напълно безплатна научно-техническа помощ. Подобна е и ситуацията в Индия, Тайланд и др.

Размерът на субсидиите оказва влияние върху производството и цените на крайния продукт. Така например в Китай, където изкупната цена на суровите пашкули не е субсидирана нейното формиране се влияе в много голяма степен от производствените разходи на фермерите. Известно е, че Китай е страна с интензивно икономическо развитие и бързо повишаване жизненото равнище на населението. Преди 10 години китайските фермери се задоволяваха с изкупна цена на суровите пашкули от 1 – 2 щатски долара за килограм. През миналата година обаче изкупната цена на суровите пашкули в Китай е била 5 – 6 щатски долара за килограм.

Основната причина за повишаване изкупната цена на пашкулите напоследък в Китай е, че фермерите отказват масово да отглеждат буби и произвеждат пашкули при цени под 5 щатски долара за килограм. Повишената изкупна цена на пашкулите рефлектира веднага и върху цената на суровата коприна, която скочи само за 2 години от 28 на 60 щатски долара за килограм. Същевременно китайското правителство осигурява 17 % експортна субсидия за коприната, което позволява цената за износ да бъде около 48 долара за килограм.

В Турция държавата осигурява 12 щатски долара субсидия за 1 kg сурови пашкули, изкупвателната организация заплаща по още 2 долара, така че крайната цена която получават фермерите е 14 долара за 1 килограм.

В така наречените „стари” страни членки на Европейския съюз като Гърция, Италия, Франция и Испания се дава европейска субсидия в размер на 134 евро за всяка отгледана кутийка буби.

**Като се има предвид, че
цената на коприната в Китай
определя нейната цена и на
международния пазар е ясно,
че без целенасочената
подкрепа на държавата нито
една страна не е в състояние
да развива стабилно
производство при постоянно
„играещи“ цени на суровата
коприна.**

Кои са понастоящем минусите и плюсовете на България като производител на естествена коприна?

По-важните минуси са следните:

- Съществуващата в миналото във всички бубарски райони на страната инфраструктура за раздаване на бубите и изкупуване на пашкули беше ликвидирана в края на 90-те години, а нова все още не е изградена;

**- Липсва модерна
автоматична
свилоточна техника,
посредством която
единствено е
възможно
производството на
висококачествена
коприна;**

- Все още няма нито европейски нито национални преки субсидии за повишаване изкупните цени на суровите пашкули;

- От сортовия състав в страната най-голям дял се пада на местната черница, характеризираща се с ниска продуктивност и хранителност, а високодобивните сортове са слабо застъпени. Единичните дървета, засадени основно покрай пътищата са формирани високостъблено, което създава трудности при резитбата им;

- Отглеждането на бубите у нас се извършва главно в домовете на бубохранителите, в повечето случаи в неподходящи за целта помещения. Състоянието на материално-техническата база и пропуските в технологията често водят до сравнително високи производствени разходи и некачествена продукция.

Считаме, че минусите на страната ни са далеч по-малко от преимуществата, а те са следните:

- Благоприятни климатични условия и чиста природа. С развитието на бубарството ще се реализира една уникална биологична и екологична дейност при която почти не се използват пестициди, но даваща като краен резултат високостойностен продукт.**

- Дългогодишни традиции в областта на бубарството и производството на естествена коприна и изделия;
- Наличие на много семейства в селските райони, притежаващи опит в отглеждането на бубите, сгради и инвентар;

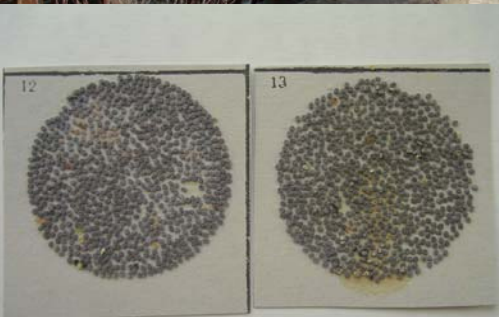
- Наличие на около 1.3 милиона черничеви дървета в страната, които при подходяща подготовка са достатъчни за годишно отхранване на 25000 кутийки буби и производство на 500 тона пашкули. Това представлява значителен потенциал за бързо възстановяване производството на пашкули и то без влагане на големи инвестиции;

- Висока безработица в селските райони. Развитието на бубарството ще осигури нови работни места, алтернативна заетост, допълнителни доходи за населението в селските райони и повишаване експортния потенциал на страната;**
- Възможност за развитие на бубарството като алтернативна заетост в тютюнопроизводните райони на България. Там това ще бъде възможно обаче само при целенасочена подкрепа от страна на държавата.**

- Добре развита наука в областта на бубарството, разполагаща с едни от най – богатите в света генетични ресурси на копринената буба и черницата, осигуряващи собствено производство на качествено бубено семе от хибриди с продуктивност, съизмерима с най – високите световни стандарти, високопродуктивни сортове черница, съвременни технологии за отглеждане на черницата и копринената буба и производство на пашкули;

- Наличие на три държавни университета в които се изучава специалността бубарство и възможности за обучение на фермерите;
- Опитната станция по бубарство във Враца и Университетите са в състояние да осигурят научно – техническа обезпеченост на проекти за развитие на бубарството посредством доставка на черничев посадъчен материал от високопродуктивни сортове, качествено бубено семе, дребен бубарски инвентар, както и съвети и курсове за обучение по всички въпроси на бубарството;

- В България има функционираща система на отчетност и контрол по раздаването на бубите, приемане, окачествяване и изкупуване на суровите пашкули от производителите, която отговаря на стандартите, залегнали в регламентите на Европейския съюз за подпомагане на бубарското производство;

И накрая бих желал да завърша с думите на големия български учен в областта на бубарството проф. Тодор Душев, който пише преди повече от 60 години: “За поощряването и укрепването на бубарството голямо значение има съществуването на една местна копринена индустрия за изработване на тъкани и други изделия от естествена коприна, която не само че носи общо благосъстояние, но се явява и като естествен покровител на бубарството в страната, защото тя ще може винаги да преработва произвежданите от бубарството първични материали в коприна, копринени платове и други изделия за нуждите на страната и ще бъде независима от чуждите пазари.”

A close-up photograph of a basket filled with Easter eggs. The eggs are in various colors: bright yellow, orange, and white. They are nestled among a thick, tangled mass of white twine or string. The lighting is soft, highlighting the textures of the eggs and the twine. The text "БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!" is overlaid in the center in a bold, pink, sans-serif font.

**БЛАГОДАРЯ ЗА
ВНИМАНИЕТО!**